

Eroii

REZISTENȚEI ANTICOMUNISTE

NR. 32 - iunie 2013

Municipiul
Baia Mare

Eroii

Rezistenței anticomuniste

Se distribuie gratuit împreună cu **Gazeta**

S-A STINS UN EROU. S-A NĂSCUT UN SFÂNT

A fost unul dintre eroii Neamului Românesc și a devenit unul dintre Sfinții lui. Săptămâna trecută s-a stins din viață părintele Iustin Pârveu.

Părintele Iustin Pârveu s-a născut la 10 februarie 1919, în satul Petru Vodă, com. Călugăreni, jud. Neamț și a primit numele de botez Iosif, având încă 4 frați mai mari.

Între 1926-1931 a făcut școala primară și a urmat mai bine de doi ani de școala complementară. În 1936 a devenit frate la Mănăstirea Durau. În 1937 a fost trimis să studieze la Seminarul Teologic de la Cernica și l-a continuat la seminarul de la Vâlcea și apoi la Roman. A fost tuns în monahism în 1940, iar, în 1941, a fost hirotonit preot.

În timpul războiului, respectiv în perioada 1943-1944 a fost trimis preot misionar pe Frontul de Est, numai în zona Neamțului.

În 1948 a fost condamnat la 12 ani de închisoare pe motive politice și a trecut prin închisorile comuniste de exterminare de la Aiud, Baia Sprie, Gherla și Periprava.

În 1960, după ispășirea pedepsei de 12 ani, a mai urmat o prelungire a condamnării – de 4 ani, la Aiud. A fost eliberat în 1964, prin decretul de eliberare a deținuților politici.

În perioada 1964-1966 a revenit în locurile natale, a locuit în casa părintească și a lucrat pe unde a găsit.

Primul interviu al părintelui Justin Pârveu

Interviuri luate de maica Nina Hagopian din Alaska, publicate în revista *The Orthodox Word*, 1994

Noi eram martori ai degradării propriului trup. De la un anumit stadiu nu mai eram în stare să simțim nimic – era ca o pace adâncă. Puteai să simți numai coloana vertebrală.

CEA MAI INTERESANTĂ EXPERIENȚĂ A VIETII: A TE CUNOAȘTE PE TINE ÎNSUȘI

Monahia Nina: – Vă rugăm, părinte, povestiți-ne ceva din timpul anilor de detenție.

P. Justin: – Dragii mei, a fost o perioadă întunecată, de cumplită suferință, au fost ani în care era foarte greu de trăit. Am avea nevoie de un an întreg să ne liniștim sufletele ca să răspundem la întrebări. Acele anchete care se făceau au implicat mulți oameni. De exemplu, dacă am vorbit cu cineva, în 1945, numai 10 sau 15 minute și apoi să mă întâlnesc cu acea persoană 6 luni sau 1 an mai târziu – numele acelei persoane apărea în anchetă.

Trebuia să răspundem întrebărilor: “Da, sigur am avut o scurtă discuție” și anchetatorii întrebau: “Despre ce ați vorbit? Despre cum să organizați rezistența?” Apoi răspundeam: “Nu, nimic despre aceste lucruri, doar chestiuni obișnuite”; în sfârșit eram bătuți, torturați psihic până semnăm o hârtie în care se spunea că noi știam totul și că eram criminali. Și așa luam 10 sau 15 ani pedeapsă.

Toate aceste întâmplări au însemnat mult în viața mea. Când toate aceste întrebări s-au terminat, viața mea a cunoscut o perioadă de pace – toți deținuții, de fapt,

Din 1966 până în 1974 a fost preot monah la Mănăstirea Secu, iar din 1974 în 1989 a fost preot monah la Mănăstirea Bistrița.

În 1976 efectuează călătoria (visată mereu, din copilărie) la Muntele Athos. În 1989 a revenit ca preot monah la Secu, până în 1991.

În 1991 a sosit la Petru Vodă, împreună cu monahii Ignat și Calinic, unde a început punerea temeliei Mănăstirii Petru Vodă (de călugări), unde a fost și este stareț și preot monah, până în ziua de azi.

În 2000 a început construirea schitului de maici de la Petru Vodă, a clădirilor cu chilii, a azilului de bătrâne, a centrului de plasament pentru copii și a spitalului.

Începând din 2002, a ctitorit mai multe așezăminte monahale, dintre care amintim două foarte importante, legate de martirii închisorilor comuniste, respectiv Schitul de la Aiud, și în prezent este în construcție Mănăstirea de la Poarta Albă (în amintirea celor pieriți la Canalul Dunăre-Marea Neagră).

treceam prin această perioadă. Ea începea când reușeam să pătrundem în interiorul nostru. Aceasta e cea mai importantă experiență pe care o poți avea în timpul vieții: a te cunoaște pe tine însuși. Apoi urmează o perioadă de consolidare pe calea suferinței, grație căreia reușești să te cunoști pe tine însuși. A fost total și simplu că noi ne redescopeream la acele ore pe patul suferinței: era o chemare.

După 15 ani și jumătate am întâlnit pe unul din foștii deținuți ca episcop. Se retrăsese de asemenea într-o mănăstire și mi-a spus: “Părinte, știu că ai suferit mult, dar nu crezi că n-ar trebui să facem politică?” “Prea sfințite, cu permisiunea voastră, asta nu e politică. E dreptul și datoria noastră să veghem și să ne apărăm pe noi și adevărul creștin. Aceasta presupune să vorbim și să arătăm lumii pericolele cu care se confruntă creștinătatea în aceste zile”.

Episcopul nu a părut mulțumit de acest răspuns. Numai după ce am înțeles exact de ce eram în închisoare am început să rezistăm.

A urmat o perioadă în care ne-am închipuit, și apoi ne-am eliberat de iluzia acelor zile în care americanii vor veni și ne vor elibera pe toți. Oamenii erau foarte înflăcărați de această speranță. Dar acest zvon era pură propagandă. Era un mijloc prin care comuniștii făceau mai multe victime, prin care mai mulți deveneau deținuți.

A urmat apoi adevărata întărire duhovnicească. A fost foarte puternică, aproape inexplicabilă, pentru că noi eram complet izolați în fortărețe ca Aiud și Gherla. Aiud și Gherla erau fabrici de martiri în cel mai literar sens al cuvântului.

Noi eram martori ai degradării propriului trup. De la un anumit stadiu nu mai eram în stare să simțim nimic – era ca o pace adâncă. Puteai să simți numai coloana vertebrală. Singurul mijloc de subzistență al trupului era rezistența mușchilor. Depășirea acestui stadiu ne făcea să așteptăm și să ne pregătim de moarte: a trăi permanent cu această realitate și având-o mereu în fața ochilor a fost un lucru înspăimântător.

Așa că nu erai uimit când colegul tău de pe priciul alăturat nu îți răspundea când era strigat. El putea fi mort și așa rapid s-au întâmplat multe morți. Din cauza stării avansate de inanție, trupul începea să se umfle peste tot: picioare, degete, cap. Ne întrebam de ce deveneam așa de grași. Printre noi erau medici care ne-au explicat că atunci când trupul își pierde puterea, nu mai e în stare să elimine apa pe care o reține în țesuturi. Noi apăsăm cu degetul undeva pe piele, acolo se făcea o gaură și pielea nu-și mai revenea la loc. Această fază însemna că moartea era o chestiune de ore. Noi toți eram foarte tineri: de la 22 la 35 de ani. Oricând intrai în acea fază puteai să-ți pierzi controlul – nu mai știai ce spui și ce faci.

ACELEA ERAU ZILE DE SACRIFICIU ȘI JERTFĂ, EXTRAORDINARE, UNICE

- Ce puteam ca preot să fac în acele situații? Am început să spovedesc acești oameni, în special în Posturi: în Postul Mare, în cel al Crăciunului, al Adormirii Maicii Domnului, al Sfinților Apostoli. Dar nu puteam să spovedesc decât 3 sau 4 oameni care sufereau în aceeași celulă cu mine. Ce puteam să fac pentru ceilalți, care erau în celulele de lângă și deasupra noastră? Cum puteam să obțin Trupul și Sângele Domnului Iisus? Această responsabilitate de a schimba viața spirituală a celorlalți oameni a devenit bucuria fundamentală a vieții mele.

Personal, nu am mai simțit durerea. Eram în propriul domeniu mai fericit decât atunci când eram afară liber, în lume.

Dacă am săvârșit vreodată Sfânta Liturghie, a fost atunci. Acelea erau zile de sacrificiu și jertfă, extraordinare și unice.

Aceasta și pentru că viața noastră spirituală devenea din ce în ce mai puternică, cu mult mai puternică decât era înainte de detenție.

Am suferit de hepatită în infirmerie. Atunci am terminat ultima bucată din Sfânta Împărtășanie și n-a rămas nici o firimitură. Era acolo un bărbat, Șerban Constantin, de 28 de ani, din Constanța. Suferea de ciroză și intrase în faza de descompunere. Toată ziua și toată noaptea țipa, gemea și plângea. Nu primise Sfânta Împărtășanie de 4 ani și avea acasă o soție și doi copii. Ce puteam să fac? L-am spovedit uneori noaptea și dimineața devreme între 4:00 și 5:00, timp de 5 minute; gardienii ne verificau prin vizetă. Ei patrulau de la un capăt la altul al culoarului și se uitau prin vizeta fiecărei uși, dacă stai în genunchi sau încerci să te rogi pentru cineva.

Ce puteam noi să facem? Am aranjat să avem o discuție și am spus: Băieți, trebuie să mergem și să cerem să ne vadă un doctor pentru că, slăbiți cum suntem, avem dreptul la puțin vin. Și uite așa am început: cu o mică bucată de pâine pe care o aveam și cu toate rugăciunile pe care le știam, într-un colț, în afara suprafeței ce putea fi văzută prin vizetă, singur.

Și dacă am săvârșit vreodată Sfânta Liturghie, a fost atunci. Acelea erau zile de

sacrificiu și jertfă, extraordinare și unice.

Și durerea era să vezi cum moare un om în fața ta. Aceasta e adevărata suferință. Și așa am reușit să dau Sfânta Împărtășanie acelui bărbat din Constanța, care a murit după 3 zile, pe care l-au ridicat din celulă. Am spovedit oamenii din celelalte celule prin alfabetul Morse. Fiecare știa cum să comunice cu ceilalți prin perete. Acum ce puteam noi să facem? Nu puteam ține discuții foarte ușor; în special când discuțiile erau provocate din interior de acei dintre noi care colaborau cu autoritățile, puteai să spui ceva în acea discuție, înregistrau pe bandă și apoi foloseau ceea ce ai spus împotriva ta.

Noi eram oameni cu condamnări mari – 7, 8, 9, 10 ani și mai mult. Oricând aveam ocazia, puneam câteva firimituri de pâine în cusături. Ni le verificau la intrare într-adevăr, dar nu în totalitate. Așa că dacă reușeai să ascunzi 20 sau 25 grame de pâine în cusături era suficient să prepari Sfânta Împărtășanie pentru 100 de oameni. Singurul punct de întâlnire era toaleta. Puteai să trimiți prin morse, că într-un loc din toaletă, omul spovedit găsea Sfânta Împărtășanie. Sau puteai să trimiți Sfânta Împărtășanie când treceau prin fața celulelor, asigurându-te că gardienii nu te vor prinde. Acelea erau zile de lumină și bucurie și viața era bogată. Era cel mai bun loc de

Credeam din suflet că era absolut greșit să nu rezistăm împreună, să nu ne facem datoria, care a fost una de sacrificiu.

educație religioasă. Dar apoi gardienii au descoperit și imediat au încercat să ne împrăștie. Au decis să ne trimită la o mină de sare, nefăcând distincție între oamenii sănătoși și bolnavi.

AM PRĂZNUIT ÎNVIEREA LUI IISUS HRISTOS LA 800 DE METRI SUB PĂMÎNT

Au urmat două săptămâni de muncă grea. Trebuia să mânuiești un ciocan uriaș cu greutatea între 15-20 kg și să spargi bucăți mari de sare cu el. Jos în mină temperatura era de 35-40 grade și apa curgea șuvoi pe trupurile noastre.

Îmi amintesc cum un preot, părintele Șerban, Dumnezeu să-l odihnească, la un moment dat nu mai putea ține ciocanul și ne-a spus: "Priviți, eu intenționez să le spun că refuz să mă sinucid prin acest efort." În ziua următoare a făcut un pas înainte în timpul inspecției și a spus: "Domnule, eu nu mai pot coborî în puț – puteți să-mi dați orice muncă la suprafață dacă doriți". Comandantul i-a spus: "Bine, în viitor vom vedea, dar acum intri în mină". Și chiar dacă nu i-a plăcut ce i s-a spus, el a coborât în mină. Următoarea zi, comandantul lagărului i-a spus: "Șerban, tu stai la suprafață".

În lagăr, un gard înconjură mulți metri în lungime o bucată de pământ. Nu ni se dădea voie să ne apropiem de pământul de lângă gard.

Autoritățile l-au pus pe Șerban la bucătărie să curețe cartofi. Soldatul de serviciu i-a spus lui Șerban să ia coșul de gunoi și să-l arunce dincolo de bucătărie. Dar bucătăria era aproape de bucata de pământ de lângă gard. "Nu mi se dă voie să-l duc acolo". "Du-te și aruncă gunoiul acolo". Așa că el a luat coșul cu gunoi, l-a depozitat acolo, a luat colțul și în acel moment au tras în el. S-a întâmplat în jurul orei 9:00 dimineața.

În 1954, noi am sărbătorit Învierea lui Hristos la 800 metri sub pământ, într-o mină de sare. Totul în acel timp se făcea după modelul sovietic, întreaga viață era după modelul sovietic: sărbătorile, muzica, totul. Chiar și gardienii erau sătui de asta și ne cereau nouă: "Măi, cântați-ne niște cântece românești". "Vrem să auzim viața românilor, suntem acasă".

Jos, în mină, munceam cot la cot cu civilii, dar eram numiți "Forța specială de

muncă". Nu ne dădeau voie să ne strigăm pe nume, purtam numere: 2121, 400 sau 200. Poți să-ți imaginezi aceasta?

Noi, deținuții, eram împreună cu acei oameni, mineri civili, care încercau să ne arate nouă ce trebuie să facem și să ne învețe cum să ne descurcăm (nu știam nimic despre minerit). Securității, îmbrăcați în civil sau în uniforme, nu contează, erau tot agenți de securitate, le-au spus muncitorilor ce lucrau cu noi, că vor lucra cu condamnați extrem de periculoși, cu criminali, și că nu trebuie să vorbească cu deținuții mai mult decât este strict necesar, pentru că deveneau agresivi, chiar în stare de crimă. Am cărat acele unelte de metal foarte grele, utilizate în mină. În mai puțin de o lună, acei civili au înțeles că criminalii s-au comportat ciudat de pașnic. Au început să se adreseze nouă cu "domnule profesor" sau "părinte". Apoi au început să se întrebe: "Ce poate fi aceasta? Ce fel de criminali sunt acești indivizi?" După un timp, civilii au început să ne aducă frânturi de informații de la suprafață: articole tăiate din ziar, lucruri de genul acesta. Nu puteai să vă imaginați ce mult a însemnat aceasta pentru noi, în special pentru intelectualii care erau printre noi. Era o pedeapsă de moarte pentru ei să nu știe nimic din ce se întâmpla în societate.

Trebuie să ai un psihic robust ca să fii capabil să accepți aceasta, să-ți salvezi sufletul, inima și mintea, să le păstrezi nealterate, întregi. Aceasta era de fapt ceea ce încercau să distrugă: încercau să-ți omoare sufletul, mintea, inima și voința ta.

Așa că, vă imaginați, ce binecuvântare a fost când acei civili, acei oameni, lăsau câteva știri, câteva informații ca noi să le găsim! De exemplu, am găsit la un moment dat însemnări ca: "Oprți creșterea producției. Autoritățile intenționează să ne oblige să muncim cât mai mult și noi nu mai putem! Intenționează să ne taie salariile și noi avem familii de întreținut."

Am lucrat într-un mod inteligent, să știți, au fost printre noi mulți oameni deștepți, mulți intelectuali, chiar dacă nu se remarcaseră anterior, și am fost hrăniți din nou. Dar când am înțeles motivul schimbării modului de comportare față

de noi, am schimbat placa. Noi, deținuții, am fost prea cinștiți. Dar civilii ne-au arătat ce trebuie să facem: să încărcăm micul tren cu piatră la bază și cu minereu la vârf. Așa că, în loc de 50 de vagonete am ajuns la 70. Și asta s-a întâmplat pentru că noi eram prea productivi și autoritățile au început să concedieze civilii. În același timp, unii din civili, foarte precauți, au început să strecoare ziare în mină. Acolo, printre noi, erau oameni de diferite orientări politice, exact ca astăzi. După ce terminau de citit ziarele, începeau să facă comentarii de o profundă perspicacitate politică. Au început să apără diferite fragmente din Sfânta Scriptură. Dar, desigur, aceste lucruri erau descoperite până la urmă, pentru că erau agenți printre noi. La trei oameni, unul era agent.

A venit un an de totală și veritabilă izolare. Am fost așa de separați de lume, că nu am putut ști când au fost Sfintele Paști. În special la Aiud am fost derutați de un lucru: la ora 24:00 fix, biserica reformată a început să bată clopotele. Dar noi eram atenți la biserica ortodoxă, ne-am ascuțit urechile să auzim acele clopote, știam că se trag clopotele.

ÎNDRĂZNEȘTI SĂ SPUI CĂ CREZI ÎN DUMNEZEU ?

Personal am fost unul din cei care făceau curse cu acele vagonete pe care le foloseau în mină să care minereu; așa că slujba mea era în principal să merg mult. Mulți dintre noi munceam împreună. Cum puteam să sărbătorim Paștele? Am luat toate bucățile metalice de la frezele pentru rocă și le-am pus pe o sfoară. Făceau un zgomot minunat. Le-am bătut pe toate cu o tijă metalică de la un capăt la celălalt al sfirii. Timpul de adunare a fost 2:30. Acela a fost momentul când am intrat în ascensor, și când cu toții am început să facem zgomot.

A fost momentul vieții noastre, când am simțit o profundă și duhovnicească tăiere a respirației. Noi, preoții, am cântat tot ceea ce știam tare, profund, cu tot riscul. Eram cumva în afara noastră. Nimeni nu se temea de pericol – era atunci sau niciodată.

Când am intrat în lift am intrat cântând "Hristos a înviat!". Apoi am auzit pe cei care coborau de la suprafață în mină în locul nostru, am putut auzi cântecul lor

Comuniștii au adus în față, în frunte, elementele cele mai josnice, oameni fără credință și fără Dumnezeu. Le-au oferit avantaje materiale și le-au dat pentru că erau oameni foarte săraci. Iar acesta n-a fost nici comunism. A fost doar o parodie grotescă, și comunismul, și naționalismul.

în adâncime, în mină. Cântecul a început jos, sub pământ, a continuat în lift și la suprafață. Am intrat la dușuri cântând. După spălare ni se dădea ceai, dar atunci autoritățile ne-au încuiat în dormitoare două zile. După cele 2 zile, ne-au adunat pe toți în fața comandantului lagărului.

„Știți de ce ați fost încuiați, nu-i așa? Când vă va intra în minte că sunteți aici pentru reeducare? Când o să vă vină mintea la cap? Priviți aici, bandiților! Toate viețile voastre sunt în mâinile noastre: noi suntem cei care decidem ce se va întâmpla cu voi. Și am hotărât că voi nu sunteți buni de nimic. Vă vom împușca pe toți! Acum, toți preoții în dreapta mea!” Acolo am fost 20 de preoți, atât ortodocși, cât și greco-catolici. Eu personal n-am ieșit, am stat împreună cu mirenii. Apoi, comandantul a început din nou: ”Acum, uitați-vă bine la ei! Vedeți ! Aceștia sunt cei care vă învață ideile lor politice. Aceștia sunt criminalii care vă bagă în cap ideea de Dumnezeu. Eu nu știu de unde au luat preoții ideea de Dumnezeu. Măi, voi! Îndrăzniți să spuneți că credeți în Dumnezeu?! Oricine spune că crede în Dumnezeu să facă un pas în fața mea, chiar acum!”

Ce puteam să fac? Nu am făcut pasul prima dată, dar acum trebuia să-l fac. Nu am avut curajul în acel moment, dar mi-am spus mie că trebuia să spun ceea ce așa era: credeam în Dumnezeu. Am pășit în față. Comandantul mă cunoștea foarte bine. ”Măi, spune de unde ești!” I-am spus de unde sunt și m-a întrebat ”Crezi cu adevărat că există Dumnezeu, nu-i așa?” ”Da!” ”Nu mai sunt și alții în afară de tine? Să-i chemăm pe toți aici”. Și au adunat toți preoții.

Curtea lagărului era plină de gropi adânci și pline cu apă. Superiorii ne-au alergat prin acele gropi timp de 2 ore. După aceea nici una din acele gropi nu mai avea apă în ea. Curtea a devenit ca o mlaștină murdară. Au venit vremuri grele pentru noi. Se temeau că am putea forma un grup de rezistență acolo. La început ne-au luat la anchetă. Ancheta nu a fost violentă, a fost chiar civilizată. Autoritățile deja știau totul despre noi – eram acolo de mulți ani și în timpul anchetelor ne-au ascultat cu atenție să vadă ce le spunem.

Eram acolo de toate categoriile: profesori universitari, ingineri, doctori, judecători și preoți. Fiecare a învățat unul de la celălalt. A fost o școală, o universitate a vieții plină de respect. Acolo am învățat germană și italiană. Acolo erau teologi

care ne învățau dogme, rugăciuni, cântece de slavă, acatiste, orice. Noi toți învățam unii de la alții. Iată cum a fost păstrată flacăra vieții, iată cum am rămas vii. Puteai să ascuți un apicultor, și, după mulți ani, știai totul despre albinărit și miere în detaliu. Puteai deveni în același timp un viticultor și un geograf. După detenție ai fi putut merge ușor la cea mai bună universitate dacă doreai. Și toate acestea se întâmplau în situația în care nu era hârtie și creion. Dar puteai învăța franceză zgâriind pământul sau peretele cu un cui sau cu o unghie? Profesorul de franceză pe care l-am cunoscut scria texte, cuvinte pe pereți.

Credeam din suflet că era absolut greșit să nu rezistăm împreună, să nu ne facem datoria, care a fost una de sacrificiu. Totul a început în 1917, cu revoluția rusă. Adică, cu comunismul. Am putut vedea bine amenințarea lui – noi citeam ziare, nu-i așa? Numai că nu ne-am așteptat ca acel dezastru va veni peste noi după 1944 și chiar și apoi nu am fost uniți împotriva comunismului. Nu am avut acea putere, și pentru ceea ce am spus anterior, că Biserica susține să nu intre în politică, că intenționează să se supună statului. Dar atunci ea nu mai e Biserica! Ce o va arăta pe ea Biserica? Unde va fi puterea ei? Regimul comunist știa cum să se împrietenească cu unul care se supune...

COMUNIȘTII ȘTIAU FOARTE BINE CĂ CEL MAI MARE ȘI REAL PERICOL A FOST BISERICA

Ștefan (traducătorul român): – Părinte, eu cred că poporul nostru, în lăuntru său, nu a avut nimic de-a face cu ideile comuniste.

P. Justin: Nu a avut, e adevărat. Noi niciodată nu am crezut în ideile lor. Comuniștii au știut cum să-și introducă proprii oameni în locurile potrivite. Ce altceva au făcut ei? Mulțimi de oameni au devenit deținuți. Au luat 7 sau 8 oameni din fiecare sat – elita: poate un preot, un învățător, cel mai informat și cel mai respectat. Apoi, restul s-a spus fără murmur. Au introdus imnul republicii în loc de ”Tatăl nostru” în școli, i-au pus pe învățători și pe cei mai importanți în închisori și i-au înlocuit cu persoane care abia puteau să citească și să scrie corect, lor le-au dat puterea. Comuniștii au adus în

față, în frunte, elementele cele mai josnice, oameni fără credință și fără Dumnezeu. Le-au oferit avantaje materiale și le-au dat pentru că erau oameni foarte săraci. Iată cum au devenit membri ai partidului comunist. Iar acesta n-a fost nici comunism. A fost doar o parodie grotescă, și comunismul, și naționalismul.

Comuniștii știau foarte precis că cel mai mare și mai real pericol era Biserica. Și asta o spuneau tot timpul: ”Cum puteți fi atât de proști să îi credeți pe popii ăștia? Nu vedeți că sunt ai noștri acum? Ei n-au nimic de-a face cu Biserica. Nu vedeți că nu mai slujesc Biserica?”

În acea perioadă, am vorbit cu oficialitățile securității, ca de la om la om, fără frică. Nu mă puteau răni mai adânc – eu eram deja condamnat pe viață. Și mă ascultau într-adevăr pe mine. La un moment dat, au ezitat: ”N-ar fi mai bine să-l credem, ca pe unul care plătește din cauza noastră?” Dar, desigur, nu puteau fugi de comuniști cum doreau. Ei spuneau: ”Ai dreptate, aici tu ești criminal, deși nu ai nimic de-a face cu criminalii”.

Împreună cu noi erau criminali adevărați, hoți, spărgători, cu sentințe de 10-15 ani. Te îngrozeai numai când te uitai la ei. ”De ce nu ne permiteți jumătate din tratamentul acestora?”

Nu ni se permitea să ne vedem rudele, să ținem corespondență, în timp ce criminalii și hoții de drept comun țineau corespondența, primeau pachete de acasă, orice doreau.

Securiștii mereu ne răspundeau că noi eram adevărații criminali periculoși, din cauza modului de a gândi. ”Cu modul vostru de gândire puteți omori un întreg popor, în timp ce aceștia (deținuții de drept comun) omoară un om aici, un om acolo. Pericolul sunteți voi, cu mințile voastre și ideile voastre. De aceea nu vă dăm voie nici măcar să vorbiți cu rudele. Aceasta pentru că te convingeau despre lucruri care tu însuși știi că sunt bune și adevărate. ”Așa că, dacă nu le accepți, este pentru că nu vrei să le accepți împotriva propriei conștiințe”. Așa vorbeam cu ei, fără frică. Aceasta e ceea ce numesc eu infirmitatea oamenilor. Noi nu știm cum să ne apărăm ființa, sufletele și inimile noastre. Acesta e lucrul care contează cu adevărat, aceasta e realitatea fundamentală pe care noi, ca ființă umană, trebuie mereu să o sprijinim și să o apărăm. Noi niciodată

„Oamenii sunt ceea ce noi preoții îi învățăm să fie, și ceea ce noi suntem. Noi ne vedem în oameni așa cum te-ai uita într-un pahar. Biserica trebuie să se întoarcă la datoria ei pentru că importanța și influența ei sunt înfiorătoare”.

Părintele
Justin Pârnu

nu am știut să ne apărăm sufletul. Ne-am revoltat când nivelul material a fost sever redus, dar niciodată nu ne-am revoltat când sufletul nostru a început să fie atacat și distrus.

BISERICA TREBUIE SĂ SE ÎNTOARCĂ LA DATORIA EI

Ștefan: Credeți că viața religioasă ne poate ajuta acum?

P. Justin: Da, cu siguranță. Ne poate ajuta în mod esențial. Din nefericire, avem aceeași corupță ierarhie pe care o avem de 45 de ani de la comuniști. Ierarhii cu siguranță își cunosc meseria, știu cum să corupă, așa că aproape toată ierarhia noastră are pete urâte, hidoase pe conștiință. O pată nu poate fi ștersă mult timp. Eu îi înțeleg. A greși e omenesc. Dar a rămâne în greșală și a greși în continuare e diabolic. Nu pot să accept această greșită poziție a Bisericii, a preoților și a episcopilor, a fiecăruia când e nevoie să stai treaz și să lupți, atunci când națiunea și credința sunt în pericol.

Ștefan: Sunteți optimist? Credeți că România...

P. Justin: Dacă România își vine acum în fire, dacă devine mai cinstită și luptă pentru viața și drepturile ei, cu siguranță poate învinge. Dar pentru aceasta trebuie cu toții să ne sprijinim împreună, unii pe alții, până la sfârșit. Și trebuie să spun că oamenii sunt ceea ce noi preoții îi învățăm să fie, și ceea ce noi suntem. Noi ne vedem

în oameni așa cum te-ai uita într-un pahar. Biserica trebuie să se întoarcă la datoria ei pentru că importanța și influența ei sunt înfiorătoare. Patriarhul trebuie să ia totul în mâinile lui și să înțeleagă care sunt datoriile oamenilor de astăzi. Aceasta nu înseamnă ca toți să se implice în politică. Trebuie să ne ocupăm de ceea ce Iisus Hristos ne-a învățat pe noi.

Ștefan: Care credeți că va fi evoluția vieții monahale?

P. Justin: E dificil a spune, atâta vreme cât suferim de această mentalitate bolnavă. Monahismul suferă de această boală de care suferă și societatea însăși. Dar când viața monahală va deveni sănătoasă din nou, societatea de asemenea se va însănătoși. Viața monahală este acum chiar decăzută. Sunt foarte îngrijorat de victimele pe care prozelitismul protestant a început să le facă în țara noastră. Credința noastră ortodoxă e înțeleasă numai cu stimulente materiale, nu vedeți? Nordul Moldovei e invadat de materialism. Oamenii vin și îi ademenesc pe moldovenii cu bunătăți, pachete, blugi și nu mai știu ce. Bunul nostru creștin ortodox e total pierdut, bietul om. Bunurile materiale sunt singurele bunuri care-l interesează acum. Moldova a fost una din cele mai spirituale părți ale țării. Dar acum are o disperată concepție materială.

Ștefan: Credeți că se mai poate descoperi caracterul militant în monahismul nostru? În ce constă? Aceasta e ceea ce mi-ar plăcea să aud.

P. Justin: Tipicul ortodox e al doilea element în comparație cu esența adevărului nostru, cu adevărata chemare și misiune. Tipicul e un lucru omenesc. Nu e o dogmă, o doctrină. Sigur, e important când și cum citești Vecernia sau să săvârșești Sfânta Liturghie după rânduială. Dar cu adevărat important este să ne cristalizăm, să ne dezvoltăm spiritul de sacrificiu, de jertfă din noi și acesta este miezul manifestărilor exterioare. Vorbesc despre capacitatea de a înțelege vârsta pe care o trăim acum și despre rolul pe care-l avem în mărturisirea adevărului creștin ortodox.

Înțelege monahismul misiunea cu care se confruntă? Pentru că monahismul, în concepția mea, mișcă lumea, este cel care ține aprinsă flacăra vieții și a adevărului în lume. Monahismul e geniul creștinismului. Nu sunt sigur că citirea troparelor, a Vecerniei, Privegherile, trezirea la miezul nopții și citirea Acatistelor îl fac pe om fericit. Aș vrea să vadă geniul omului cum reinnoiește viața monahală, în sensul de a se umple cu forță creativă. Aceasta e ceea ce vreau. Dar în aceste timpuri nu pot să vadă acest lucru. Noi nu vedem că Ortodoxia și adevărul sunt atacate din toate părțile de ateism, de neoprotestantism, de indiferență și de altele. Ochii noștri nu sunt deschiși în fața acestor pericole și continuăm să dăm același răspuns: ”Hai să postim, hai să ne rugăm, hai să ne spovedim”. Toate acestea sunt adevărate și necesare. Dar noi nu le facem în realitate. Pentru că dacă le-am face, apoi am putea vedea rezultatul: reinnoirea spirituală a credinței noastre, o viață plină de jertfă. Monahismul e cea mai înaltă chemare la această oră. Viața monahală, prin lumina ei, prin energia sacrificiului ei, e singura capabilă să biruie criza actuală.

Din nefericire, lucrurile nu stau încă așa. Oamenii adesea spun: ”Am văzut Agapia. Ce mănăstire frumoasă, ce drăguță, ce mare! Minunate ateliere, minunate lucruri!” Și ce-i cu asta? Nu le puteți găsi pe acestea și în lume? Noi nu avem nevoie de reclamă. Noi avem nevoie de Viață, care să rămână după noi. Suntem în criză, nu-i așa? În cea mai mare din istoria Bisericii! Dacă continuăm așa, vom dispărea ca națiune în mai puțin de 50 ani. Părerea mea: Aceasta este cea mai rea criză din istoria Creștinismului! Și credincioșii, bieții oameni continuă să întrebe: Unde sunt duhovnicii noștri, preoții noștri, mănăstirile noastre? Ce fac ei?

Acolo unde teroarea a transformat clipa în veșnicie

Aurel Vișovan este una dintre cele mai luminoase figuri ale rezistenței anticomuniste maramureșene. A trecut prin reeducarea de la Pitești, Gherla, Aiud.

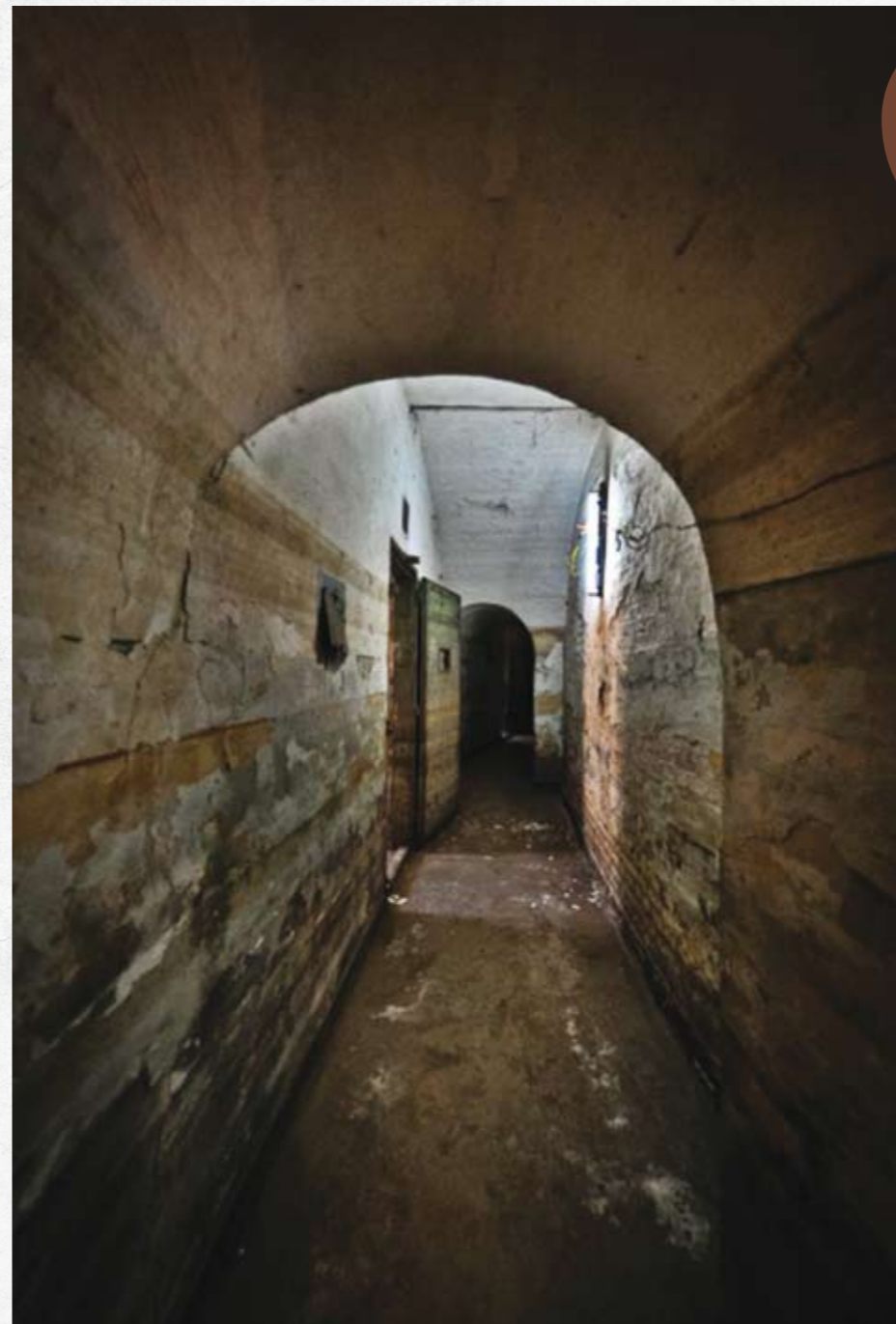
În 1948, Aurel Vișovan era student la Facultatea de Drept din Cluj și profesor suplinitor la colegiul Dragoș Vodă Sighet. Nu se mulțumea să-i învețe materia seacă pe elevii săi. Îi educa și în spiritul dragostei de Dumnezeu și de Neam. Al onoarei și jertfei. A fost arestat împreună cu elevii, în total 18 tineri numiți ulterior „lotul Vișovan”. Ei erau „dușmanii poporului” care aveau să deschidă șirul interminabil de deținuți politici de la Închisoarea Sighet. În toamna anului 1948, au fost introduși toți în celula 72 de la etajul doi al închisorii.

A urmat cea mai frumoasă perioadă din lunga detenție care urma. Nu pentru că ar fi lipsit foamea sau teroarea. Ci pentru că erau împreună. Apoi au ajuns la Jilava, iar de aici, elevii au plecat spre Târgșor, Aurel Vișovan, la Pitești, închisoarea studenților. În cartea sa, „Dumnezeule, Dumnezeul meu pentru ce m-ai părăsit?”, Vișovan descrie regimul acestei închisori: „regimul închisorii era foarte aspru, începând cu dormitul pe prici unde, datorită numărului mare de oameni, nu ne puteam odihni. Nu aveam loc să stăm pe spate. Eram înghesuți ca sardelele în cutie ... Ca să te întorci pe cealaltă parte trebuia să-i antrenezi și pe ceilalți, ceea ce nu era un lucru ușor. Mâncarea era sub orice nivel de existență și consta -în special- din zeamă de varză murată cu o bucă de măămăligă sau pâine ce totaliza -după calculul unora din noi- în jur de 800-1000 de calorii. În scurt timp am început să ne clătinăm pe picioare,

ceea ce însă nu ne-a descurajat. Greu era însă cu nevoile fiziologice. În acea cameră imensă erau vreo 4-5 tinete și care, în special datorită faptului că varza era atât de diuretică, acestea erau cu totul neîncăpătoare. Simțea că pleznești sub presiunea urinei și a jenei că nu puteai să o elimini. Unii au ajuns la așa exasperare încât să urineze în șepcile pe care le aveau și să arunce conținutul pe fereastră. Alții, în stridența neputinței de a rezista, urinau în gamelele din care mâncau. La WC eram scoși o dată pe zi, în ture de câte 10-15 inși pentru 2 locuri. Nu dura poate nici un minut, că erai scos afară cu băta de către gardian. Mulți nu reușeam să evacuăm și rămâneam așa sub presiunea organică de pe o zi pe alta. Cred că era prima metodă de tortură pe care și-au imaginat-o farsorii ocultei comuniste. Acum o aplicau pentru slăbirea sistemului nervos. Nici foamea, nici bătăile de la securitate n-au reușit să ne chinuie mai îngrozitor”.

Necazurile erau înfruntate însă prin rugăciune. Asta până la dezlănțuirea infernului care a avut loc în ziua de Crăciun a anului 1949. Deși cu o seară înainte nimic nu părea să prevestească dezastrul, după urările convenite la care, surprinzător, au participat și reeducații, s-a dezlănțuit atacul:

„Deodată, brusc un semnal, un strigăt și sunt lovit, fără să apuc să văd de cine, peste ochi, în cap, în burtă, ... parcă s-ar fi prăvălit cerul în jurul meu. Gemete, urlete... Văd cum unii cad la pământ. Simt cum cad și eu și nu mai știu

nimic. Într-un târziu mă trezesc cu mâna lui Silviu Murgu pe frunte - și el plin de sânge - realizând că suntem mai mulți îngrămădiți sub priciul de la camera 4 Spital.

Ce s-a întâmplat? Nu puteam realiza. Simțeam cum sunt tras de picioare în urlete:

-Ieșiți afară, bandiților! La lumină, să fiți văzuți!

Suntem scoși de sub prici toți cei bătuți, iar în cameră, la lumina zilei, gardienii cu băte în mână se uitau la noi. Printre ei îi recunosc pe Țurcanu, Sobolevschi, Popa Țanu și mulți alții...

Culmea! Iată și figurile lui Cori Gherman, Nuți Pătrășcanu, Burculeț și alții pe care-i credeam că sunt alături de noi.

-Au vrut să ne omoare legionarii! striga

„Deodată, brusc un semnal, un strigăt și sunt lovit, fără să apuc să văd de cine, peste ochi, în cap, în burtă, ... parcă s-ar fi prăvălit cerul în jurul meu. Gemete, urlete... Văd cum unii cad la pământ. Simt cum cad și eu și nu mai știu nimic.

Se amestecau loviturile lui Țurcanu cu ale lui Sobolevschi, Burculeț, Nuți Pătrășcanu... Cu toții loveau în niște ființe rănite de moarte, neputincioase. Eram zdrobiți și trupește și sufletește”.

Aurel Vișovan

Unii dintre reeducați au rămas printre noi ca să ne păzească. Ceilalți s-au strâns în partea opusă și începuseră să cânte un marș comunist pe care îl repetau neîncetat.

-Bandiților! tună vocea lui Țurcanu. O să spuneți tot; o să vărsați din voi tot ce n-ați spus la securitate. (Termenul întrebuițat de Țurcanu era acela de borât: O să borâți tot ce aveți în voi). Aceasta-i treaba voastră acum: să vă scormoniți mințile. Să nu mai rămână nimic din ce ar putea periclita securitatea statului comunist.

Eram cu adevărat distruși. Bătaia gardienilor ne-a confirmat că nu mai aveam cui - pe acest pământ - să ne adresăm. Ne-am simțit abandonați în mâinile acestor călăi.

Și totuși era ziua de Crăciun. Ziua în care S-a născut Pruncul Iisus, dar pentru noi era o Vinere Mare, Vinerea Calvarului și a deznădejdiei.

Un strop de lumină - parcă - m-a întărit un pic la gândul că Iisus pe Cruce a fost - până și El - în deznădejde... Dar nu voia Mea, ci voia Ta să fie...

O altă avalanșă de lovituri s-a năpustit asupra noastră. De data aceasta îl văd deslușit pe Cori Gherman izbindu-mă cu putere.

-Cum, și tu? ...

-Gura, banditul! Te cunosc bine! Să spui tot, tot ce n-ai spus la securitate. Să nu mai rămână nimic în tine.

Se amestecau loviturile lui Țurcanu cu ale lui Sobolevschi, Burculeț, Nuți Pătrășcanu... Cu toții loveau în niște ființe rănite de moarte, neputincioase. Eram zdrobiți și trupește și sufletește”.

Pitești

Gherla

Aiud

După infernul de la Pitești, Aurel Vișovan a fost transferat la Gherla, unde plana din nou primejdia unui infern similar cu cel din care ieșise: „am ajuns - în sfârșit - la închisoare, într-o cameră imensă, unde la scurt timp am observat cum pe ușa deschisă intrau Țurcanu și alți câțiva binecunoscuți din Pitești.

Înghețase sângele în mine și am simțit cum urlau toate celulele din mine: Ce mai vor? Și de la cine?

Am putut vedea cum se înfiripa comitetul de cameră. Cum se dădeau dispoziții de la unii mai mari la alții mai mici dintre reeducați. Mi-am dat seama că toți din cameră au trecut prin demascări.

La un moment dat, tună vocea lui Țurcanu :

-Mă, bandiților! Aici sunteți la Gherla. Să nu credeți cumva că demascările s-au terminat. Veți fi introduși în fabrică la lucru, dar nu cumva să suflați o vorbă despre ce a fost la Pitești, că alte vorbe n-o să puteți sufla!

Mi-am amintit de groaznică amenințare de la camera 1 Biserica Pitești, când mi-a spus că pentru mine are ceva deosebit, amintire care mă urmărea în continuare ca un coșmar.

Ce putea fi mai groaznic decât cele trăite și văzute de mine?!

Ni s-a spus, în continuare, că în fabrică lucrează și bandiți și că noi trebuie de fiecare dată, la întoarcerea din fabrică, să declarăm tot ce am vorbit cu cei cu care eram în contact.

Sunt mulți, ne-a spus în continuare, n-au declarat totul la securitate și astfel în țară au mai rămas elemente dușmănoase care uneltesc împotriva regimului comunist și pe care trebuie să le depistăm.

Voi trebuie să vă comportați ca și cum ați fi bandiți ca ei, ca să le câștigați încrederea, ca ei să vă spună totul și voi să ne spuneți nouă.

Eram îngrozit.

Faptul de a mă afla într-o fabrică, de a mă putea mișca, în sfârșit, de a nu sta într-o poziție fixă, în te miri ce poziție

„Faptul de a mă afla într-o fabrică, de a mă putea mișca, în sfârșit, de a nu sta într-o poziție fixă, în te miri ce poziție chinuitoare, mă liniștea, dar mintea mi se întuneca complet la gândul că trebuie să relatez toate discuțiile”.

chinuitoare, mă liniștea, dar mintea mi se întuneca complet la gândul că trebuie să relatez toate discuțiile.

Mai era și dubiul că, cine știe, poate că și cel cu care discuți trecuse prin reeducare și că el poate relata totul despre tine.

La mine, însă, partea cea mai groznică consta în acea stare patologică de refulare, de a nu mai putea ține nimic în mine. Ce puteam face ?

M-am gândit că voi încerca să evit, pe cât posibil, orice discuție ...”. Printr-un accident, Vișovan a scăpat de munca la fabrică și de teroarea de a fi întrebat cine cu cine și ce a vorbit. De aici, a ajuns la mina Baia Sprie, unde „Parcă am ajuns pe altă lume. Niște barăci și mulți oameni gălăgioși care se plimbau încoace și încolo prin curte. Gardul de sârmă ghimpată ce împrejmuia barăcile, pentru mine nu avea semnificația pușcăriei, conta ca o împrejmuire oarecare a unei gospodării de țară ...

Am fost duși în niște săli mari pentru a ni se face vizita medicală și au venit bucătarii ca să ne dea de mâncare.

Incredibil! Pâinea și marmelada la discreție. Nu ne venea să credem ochilor. Înfulcam ca niște lupi.

Ni s-a atras atenția să nu mâncăm cu prea multă lăcomie pentru a evita deranjamentele și bolile de stomac.

Mulți, într-adevăr, s-au îmbolnăvit de stomac.

A sosit apoi vizita medicală pentru mină.

Doream din tot sufletul să intru cât mai repede și cât mai adânc în mină. Speram ca acolo în măruntaiele pământului mi se vor mai domoli grozăviile din cap.

La vizita medicală se constată că, pe

lângă alte debilități, mai sunt și foarte slab. Aveam 52 de kilograme la înălțimea de 1,82 m.

Concluzia: nu pot intra în mină și va trebui să pretez munca la suprafață.

Altă lovitură!

Voiam să intru dinadins în inima pământului, crezând că acolo am să scap de oameni. Aveam nevoie de singurătate, să fiu doar cu mine însumi, să-mi oblojesc rănilor. Încă de la plecarea din Gherla mi-am făcut planul, ca ajuns în măruntaiele pământului, dezastrul meu interior se va mai liniști”.

Numai că și aici fericirea era iluzorie. Plus că a început chinul fizic. O hepatită infecțioasă care se suprapunea peste bolile de plămâni. De la Baia Sprie, a ajuns la Aiud. Alt loc de exterminare: Regimul cel mai obișnuit la Aiud: cu mâncare foarte slabă, cu plimbare din când în când, și cu vizite medicale foarte rare.

Deși le rețin chipurile camarazilor de celulă, nu-mi mai amintesc numele lor. Rețin doar că în ciuda mâncării foarte slabe, atmosfera era destul de destinsă.

Așa am ajuns spre iarna anului 1954. Era în preajma Crăciunului, când un gardian ungar, pe nume Zoltan, ne-a surprins tocmai când țopăiam mai tare și ne hârjoneam. Cu o bucurie sadică în colțul gurii ne-a făcut raport de izolare.

Suntem duși, unul câte unul, la izolare, la parter.

În celula de izolare, pe ciment, am găsit o rogojină atât de uzată, încât era ca și inexistentă. Seara am primit o pătură atât de ruptă, încât am numărat zece găuri mari prin care intra capul, fără să le pun la socoteală pe cele mai mici. În

colțul camerei era o tinetă și, lângă ea, o cofă cu apă.

Acolo am petrecut sărbătorile, cu o supă servită la trei zile și o bucătică de pâine.

Era un frig teribil. Trebuia să țopăi tot timpul ca să nu îngheț.

Acolo am stat vreo șapte sau zece zile...

Timpul trecea foarte greu datorită foamei și frigului. În schimb mă puteam ruga. Gândindu-mă la ce am suportat la Pitești, pedeapsa mi se părea, totuși, ușoară”.

În 14 octombrie 1957, ziua Cuvioasei

Parascheva, i s-a spus să-și facă bagajul pentru că va fi eliberat. Ajunge la Sighetu Marmăției, dar după numai două săptămâni primește domiciliu obligatoriu pe Bărăgan, apoi lagăr la 9 Culme, apoi securitatea de la Baia Mare, din nou este condamnat la 25 de ani muncă silnică și ajunge iarăși la Aiud, până în anul 1964.

Dar nici după eliberare nu s-a bucurat propriu-zis de libertate, fiind în permanență hăituit și urmărit. Cu greu, după mulți ani de insistență, a reușit să-și termine facultatea, dar nu Drept, ci Științe Economice, și în condiții speciale, cu toate examenele din anul I, II, III într-un singur an. A reușit însă. Și-a întemeiat o familie, alături de Aurelia Chindriș, profesoară de matematică, și au avut doi fii: Marius și Flaviu, al doilea a trecut la cele veșnice la o vârstă fragedă.

Marius Vișovan a devenit după Revoluție preot greco-catolic și poartă cu mândrie numele și lupta tatălui său

Voiam să intru dinadins în inima pământului, crezând că acolo am să scap de oameni. Aveam nevoie de singurătate, să fiu doar cu mine însumi, să-mi oblojesc rănilor. Încă de la plecarea din Gherla mi-am făcut planul, ca ajuns în măruntaiele pământului, dezastrul meu interior se va mai liniști”.

Aurel Vișovan

născut în anul 1926, în Sărmășag, Sălaj
10 ani
perioada de detenție, între anii 1948-1958
ulterior condamnat la 25 de ani din care a executat 7 ani (1958-1965)

născut în anul 1926, în Sighet
condamnat la
mort în închisoare
anul 1950

Noi nu am avut tinerețe

Și-a petrecut cei mai frumoși ani, între 20 și 32 de ani, în spatele gratiilor, în cele mai crunte închisori comuniste. Povestea sa este relevantă pentru tragedia unui Neam și biruința unui suflet. Fetie Mitrofan din Ferneziu a făcut parte din cei care au învins răul prin Curaj, Demnitate și, mai ales, credință.

S-a născut în 4 iunie 1921, în Fernezeiu, azi un cartier al Băii Mari, pe atunci o comună în județul Satu Mare. Era al zecelea copil al unei familii modeste. El a venit pe lume după fărîngerea României Mari și după ce tatăl său s-a întors dintr-un lung prizonierat în Siberia. Silitor, conștiincios, a fost de mic un elev bun, care pentru a se putea întreține la școală dădea meditații colegilor.

În mai 1938 a primit o citație ca martor la Tribunalul Cluj, în procesul unui avocat stagiar, Victor Silaghi, acuzat de organizarea Frățiilor de Cruce. În decembrie însă ajunge la Securitate ca învinuit. El a primit 2 luni de închisoare corecțională. După întoarcere din închisoare, deși nu avea dreptul să-și continue studiile liceale, fiind sancționat cu eliminarea din toate școlile din țară, neavând ocupație, s-a apucat de învățat pentru clasa a VI-a liceală. Apoi s-a încadrat ca suplinitor în învățământ. A urmat refugiul, idila cu frumoasa elevă Janeta, apoi toate visele lui s-au năruit.

În 24 septembrie, 1941, împreună cu Ion Găvrilă Ogoranu și grupul Frățiilor de CRUCE DIN Făgăraș trece pragul Închisorii Aiud, purtând pentru prima

dată lanțuri la picioare. În primăvara lui 1942, prin luna mai, elevii deținuți au fost duși lângă Vaslui, într-o fostă școală primară. Acolo au fost duși la muncile câmpului, dar, nefiind încă instaurat regimul comunist, regimul nu era tocmai unul de teroare.

După un alt periplu prin închisori, în 1946, au fost selectați opt deținuți, considerați „recalcitranți” și lideri, și trimiși la Suceava.

Refuzul de a se desolidariza de principiile și credința lui, i-a adus izolare, foame, bătăi. A suferit o operație de

apendicită fără anestezie. Ba mai mult, fiind infectată, își deschidea singur operația. După 1948, a ajuns din nou la Aiud, unde regimul era unul de izolare. De aici a ajuns la Târgșor, Închisoarea copiilor. A URMAT Jilava, Aiudul, Canalul.

Abia după 12 ani de temniță s-a eliberat și s-a căsătorit cu tânăra pe care o păstra în suflet: Janeta. Și-a scris memoriile într-o carte intitulată sugestiv: „Noi nu am avut tinerețe”, după poezia cu același nume a lui Radu Gyr.

ÎNCHISOAREA COPIILOR

Cu toate că Târgșor este astăzi o localitate mică și aproape uitată de lume, ea va rămâne însă cunoscută în toată lumea, pentru închisoarea amenajată aici de comuniști: o închisoare destinată minorilor care îndrăzneau să se împotrivescă regimului. Închisoarea de copii din Târgșor, care a funcționat între anii 1948-1952, a fost gândită mai mult ca un experiment prin care regimul comunist vroia să pună în practică o reeducare a minorilor care organizau sabotaje, împărțeau manifeste sau făceau parte din Frățiile de Cruce.

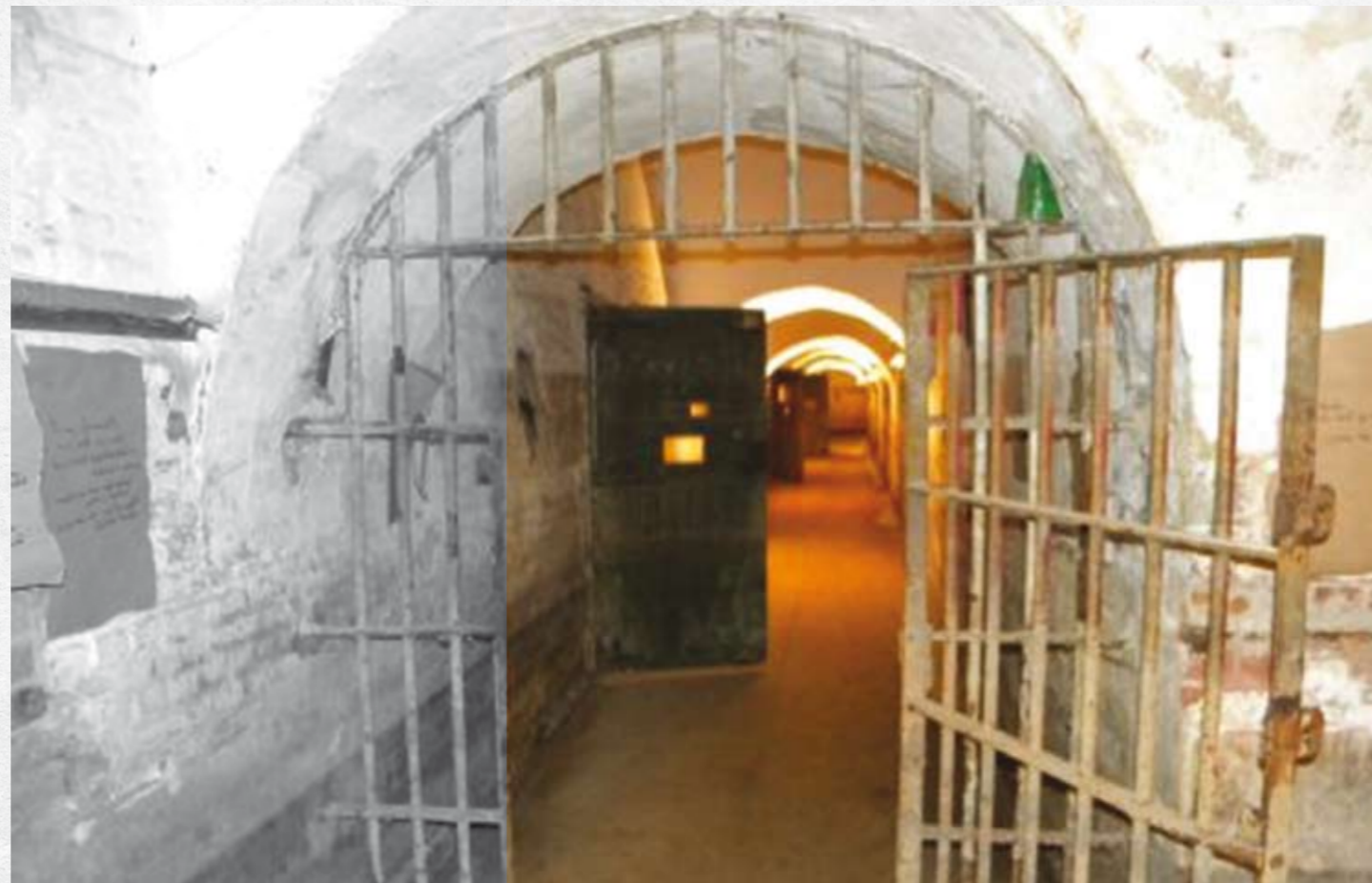
„Noi nu am avut tinerețe, să spumege viața în cupe; priveam cum din crengi pădurețe un fruct de otravă se rupe”

„Am făcut o greșeală de m-au arestat. Eu eram în examene, la Huși, și am fost anunțat că la Brașov se face un fel de școală de cadre și trebuia să mergă cineva. Eu nu am putut merge și s-a oferit să mergă un coleg și am făcut o greșeală că am scris o scrisoare. El nu s-a știut orienta, s-a dus direct la adresa aia pe care i-am dat-o eu, ori aia era păzită de Siguranță și l-o arestat. O încercat el să facă ceva, da' era o scrisoare de două pagini,

nu putea s-o înghită. Eu, când am auzit că l-o arestat, le-am spus polițiștilor: dați-mi imediat buletin de arest și trimiteți-mă la Brașov. N-au vrut la început, dar până la urmă am ajuns la Brașov.

Unul care a fost președintele tineretului legionar pe județ, era din Galați și ăla era implicat și el în chestia asta, el a venit acolo și ne-a spus nouă să facem cumva... și am luat răspundere pentru toți. Și pe el l-am salvat,

până la urmă, nu l-am lăsat deloc. La Aiud, în 1941, eu am cerut să fiu arestat, ca nu cumva colegul acela al meu, mai tânăr, să spună ceva și să-i aresteze și pe ceilalți, că erau 11 tineri și, ca să îi salvez, am mers eu în locul lor. Am mers cu un soldat

care noaptea o dormit în tren și eu i-am păzit pușca până la Brașov, sunt lucruri pe care nu le poate înțelege nimeni. Și am ajuns acolo, frate-meu era atunci în Ministerul Economiei, era director, și el, când o auzit de chestia asta, mi-o angajat un avocat și Antonescu o scos o lege, Legea

236, pentru timp de război, care condamna cu munca silnică orice activitate împotriva statului, cum a numit-o el.

Avocatul s-a dus la fratele meu și i-a spus, domnule Fetie, l-am scos pe fratele dumneavoastră cu cea mai mică pedeapsă, 10 ani! și când o auzit frate-meu, era să cadă jos săracu', deși era cea mai mică."

UNIVERSITATEA AIUD

„Aiudul, ca orice închisoare în general, este o veritabilă universitate. Se învață cu pasiune toate științele și artele: literatură, filosofie, matematică, astronomie, științe naturale, istorie, limbi străine...

Se învață cu atâta aviditate, încât ai putea crede că s-a condiționat eliberarea deținuților de volumul și diversitatea cunoștințelor acumulate. Componenta unei celule se apreciază după

calitatea „profesorilor” care o formează. Paralel, și în continuarea efortului de studiu, are loc activitatea de creație. Cea mai frecventă activitate creatoare este cea poetică. Fiecare celulă are „poetul” ei. Uneori, toți cei patru componenți ai unei celule scriu versuri. „Scriu” este o figură de stil. De fapt, se compun mental și eventual se transcriu, pentru stilizare și memorare, pe sticlă. Se obține o bucată de sticlă de geam, cât să încapă

în palmă, se dă cu o peliculă de săpun pe ea și se scrie cu un bețișor. Pe sticla devenită oarecum mată, urma lăsată de bețișor se evidențiază prin fenomenul de reflexie. Este o întreagă luptă pentru păstrarea bucăților de sticlă pentru scris. Eu am avut, ani de zile, o bucată de sticlă foarte subțire și perfect transparentă, pe care o ascundeam la percheziții, lipind-o de geamul celulei. Fiind foarte subțire, trecea neobservată. Sticlele mai groase se vedeau de la distanță

și cădeau mai ușor pradă. Cea mai frecventă metodă de obținere a sticlei era spargerea geamului de la WC, unde acest fapt nu dăunează nimănui. Trebuie doar să o faci fără prea mult zgomot și în tura „gardianului bun”, care nu te-ar pedepsi în caz că te-ar surprinde făcând această operațiune. Pe asemenea bucăți de sticlă s-au creat capodopere!”

Pr. Liviu Brânzaș

Noi nu am avut tinerețe

– Radu Gyr

Noi nu am avut tinerețe, să spumege viața în cupe; priveam cum din crengi pădurețe un fruct de otravă se rupe Nici lauri, nici mirt și nici roze n-au vrut pentru noi să zâmbească. Tot cerul de-atunci de moloze; luceafărul, tânăr de iască. Noi nu am avut Heidelberguri cu blonde iubiri diafane; pe clare și reci iceberguri în vis noi nu am plutit pe oceane. Cu lavalieri boeme noi n-am fost pe sub harfele lunii; pe noi nu ne-au nins în poeme nici vișinii nopții, nici prunii. La balul luminii-n caretă n-am fost pe celeste terase; scriam doar pe inimi cu cretă un spin, încă trei, încă șase. Noi n-am strâns medalii din soare, ci noaptea-m cules, pe tăcute, stropi negri și grei în ulcioare, prelinși de pe cruci nevăzute. Cântam! Era sânge poemul! Hoream! Curgeau lacrimi pe fețe! Zâmbeam! și-n surâs sta blestemul! Noi nu am avut tinerețe. Mereu șchiopătând prin dezastre, mereu cu osânda pe frunte, credeam că tot spini sunt și-n astre și-n lună tot temnițe crunte. Ce vânt secetos și fierbinte ne-a frânt orice aripi răzlețe? Căzuți în genunchi pe morminte, noi nu am avut tinerețe! Și-adună azi zdrențele anii și visul ciubotele sparte. Prin pod se aud chițoranii cum petece rod mai departe. Bătrâni, și cu fețe de ceață, cu pași năclăiți în tristețe, prin moarte-am trecut, nu prin viață. Noi nu am avut tinerețe.

„Rugă”

Corneliu Coposu

cerne Doamne
liniștea uitării
peste nesfârșita
suferință
seamnă întinderi de
credință
și sporește roua
îndurării
răsădește, Doamne,
dragostea și crinul
în ogorul năpădit de
ură
și așterne peste
munți de zgură
liniștea iertarea și
seninul

„Rugă pentru cei care au murit în închisori”

Eugenia Indreica-Damian,

Deschide, Părinte, ale cerului porți
Să intre cohorta de îngeri și sfinți
Schinguiți și flămânzi, umiliți și cuminți,
Cu ochi mari de lumini în orbite de morți,
Cu fețele supte, cu oasele rupte,
Cu urme de cizme pe piepturi strivite,
Sub asprele zeghi cenușii, zdrențuite.

Deschide-le, Doamne, și ultima ușă.
În prag lepăda-vor trupul lor de cenușă
Și vor intra ca un abur cu un nimb de lumini,
Fără răni sângerânde, fără urme de spini.
Ascultă-i, Părinte, eternule Domn,
Și dă-le doritul, râvnitul lor somn
În liniștea sfântă a grădinii cerești.
Prin ierburi vor trece aripi îngerești,
Iar jos, pe pământ, când privești iertători,
Vei vedea prin celule doar crucile lor.

Acest material este publicat în cadrul proiectului "Eroii rezistenței anticomuniste" derulat de către AFDPR Baia Mare cu sprijinul financiar al municipiului Baia Mare, prin programul de finanțare nerambursabilă în anul 2013”.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a finanțatorului.”

Acest material se distribuie
GRATUIT